

Research Paper

Knowledge, Attitude, and Practice of Primary School Teachers in Rafsanjan, Iran Regarding Emergency Events of Epilepsy and Asthma

Moslem Kohgardi¹, Mohammad Asadpour², *Mostafa Nasirzadeh³

1. Student Research Committee, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.
2. Department of Health Education and Health Promotion, Faculty of Health, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.
3. Department of Health Education and Health Promotion, Faculty of Health, Occupational Safety and Health Research Center, NICICO, World Safety Organization and Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.

Citation Kohgardi M, Asadpour M, Nasirzadeh M. [Knowledge, Attitude, and Practice of Primary School Teachers in Rafsanjan, Iran Regarding Emergency Events of Epilepsy and Asthma (Persian)]. *Qom University of Medical Sciences Journal*. 2022; 15(12):798-807. <https://doi.org/10.32598/qums.15.12.2368.3>

 <https://doi.org/10.32598/qums.15.12.2368.3>

Received: 25 Nov 2021

Accepted: 07 Mar 2022

Available Online: 01 Mar 2022

Keywords:

Knowledge; Attitude;
Behavior; Asthma;
Epilepsy; School
Teachers.

ABSTRACT

Background and Objectives Considering the prevalence of emergency events in schools and the key role of teachers in preventing and controlling these events, the present study aimed to determine the knowledge, attitude and practice of primary school teachers regarding emergency events related to epilepsy and asthma in Rafsanjan, Iran.

Methods This descriptive study was conducted on 101 primary school teachers in 2019-2020 who were selected by census sampling method. The data collection tool was a researcher-made questionnaire of knowledge, attitude and practice towards asthma and epilepsy and their subsequent emergencies. Data were analyzed in SPSS v.18 using Pearson correlation test, independent t-test and one-way ANOVA, considering the significance level at $P < 0.05$.

Results Mean score of teachers' knowledge, attitude and practice towards epilepsy were 77.9, 68.3, and 72.7 (out of 100), respectively; these scores towards asthma were 73.6, 81.5, and 71.6, respectively. There was a statistically significant correlation between the mean practice score of teachers in epilepsy with age ($r = 0.221$, $P = 0.027$) and level of education ($F = 3.13$, $P = 0.029$). Moreover, a significant relationship was observed between the mean knowledge score about asthma and educational level ($F = 2.85$, $P = 0.041$), and between teachers' practice in asthma and work experience ($r = 0.303$, $P = 0.002$).

Conclusion The design and implementation of educational and retraining interventions regarding epilepsy and asthma for younger teachers with lower work experience is suggested.

* Corresponding Author:

Mostafa Nasirzadeh, PhD

Address: Department of Health Education and Health Promotion, Faculty of Health, Occupational Safety and Health Research Center, NICICO, World Safety Organization and Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.

Tel: +98 (34) 31315242

E-Mail: mnasirzadeh13@yahoo.com

مقاله پژوهشی

بررسی دانش، نگرش و رفتار معلمان مدارس ابتدایی شهر رفسنجان در خصوص پیشامدهای اورژانسی بیماری صرع و آسم در مدارس در سال ۱۳۹۹

مسلم کوهگردی^۱، محمد اسدپور^۲، *مصطفی نصیرزاده^۳

۱. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.

۲. گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.

۳. گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، مرکز تحقیقات ایمنی و سلامت شغلی، شرکت ملی صنایع مس ایران، سازمان ایمنی جهانی و دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.

Use your device to scan
and read the article onlineCitation Kohgardi M, Asadpour M, Nasirzadeh M. [Knowledge, Attitude and Behavior of Rafsanjan Primary School Teachers Regarding Emergency Events of Epilepsy and Asthma in Schools, 2020 (Persian)]. *Qom University of Medical Sciences Journal*. 2022; 15(12):798-807. <https://doi.org/10.32598/qums.15.12.2368.3> <https://doi.org/10.32598/qums.15.12.2368.3>

چکیده

تاریخ دریافت: ۰۴ آذر ۱۴۰۰

تاریخ پذیرش: ۱۶ اسفند ۱۴۰۰

تاریخ انتشار: ۱۰ اسفند ۱۴۰۰

زمینه و هدف: با توجه به شیوع پیشامدهای اورژانسی در مدارس و نقش کلیدی معلمان در پیشگیری و برخورد با این رویدادها، پژوهش حاضر با هدف تعیین دانش، نگرش و رفتار معلمان مدارس ابتدایی شهر رفسنجان در خصوص پیشامدهای اورژانسی بیماری صرع و آسم در مدارس ابتدایی انجام شد.

روش بررسی: مطالعه توصیفی حاضر در میان ۱۰۱ نفر از معلمان مدارس ابتدایی شهر رفسنجان به روش سرشماری در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته دانش، نگرش و رفتار در خصوص بیماری آسم و صرع و پیشامدهای اورژانسی متعاقب آن‌ها بود. داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ و آزمون‌های آماری همبستگی پیرسون، تی مستقل و آنالیز واریانس یک طرفه در سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ انجام شد.

یافته‌ها: میانگین نمره دانش، نگرش و رفتار معلمان در خصوص بیماری صرع به ترتیب برابر ۷۷/۹، ۶۸/۳ و ۷۲/۷ و در خصوص بیماری آسم برابر ۷۳/۶، ۸۱/۵ و ۷۱/۶ از ۱۰۰ بود. بین میانگین نمره رفتار معلمان در خصوص بیماری صرع با سن ($P=0/027$ ، $F=0/221$) همبستگی و با سطح تحصیلات ($P=0/029$ ، $F=3/13$) ارتباط آماری معناداری مشاهده شد. همچنین بین میانگین نمره دانش معلمان در خصوص بیماری آسم با سطح تحصیلات ($P=0/041$ ، $F=2/85$) اختلاف معنادار و بین نمره رفتار معلمان در خصوص آسم با سابقه کار ($P=0/002$) همبستگی آماری معناداری مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: براین اساس، طراحی، اجرا و ارزشیابی آزمایشات آموزشی و بازآموزی، خصوصاً برای معلمان با سن و سابقه کار کمتر پیشنهاد می‌شود.

کلیدواژه‌ها:

دانش، نگرش، رفتار، آسم، صرع، معلم

* نویسنده مسئول:

دکتر مصطفی نصیرزاده

نشانی: رفسنجان، سازمان ایمنی جهانی و دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، شرکت ملی صنایع مس ایران، مرکز تحقیقات ایمنی و سلامت شغلی، دانشکده بهداشت، گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت.

تلفن: ۳۱۳۱۵۲۴۲ (۳۴) ۹۸+

رایانامه: mnasirzadeh13@yahoo.com

مقدمه

همکاران، شیوع آسم در کودکان ۶ تا ۷ ساله برابر ۳/۹ درصد، در دانش‌آموزان ۱۳ تا ۱۴ ساله برابر ۶/۷ درصد [۲۴] و در مطالعه رجائی‌فرد و همکاران، شیوع این بیماری در کودکان زیر ۶ سال ۱۰/۳ درصد [۲۵] گزارش شده است.

بی‌شک بروز این حوادث در مدارس امری طبیعی است، در نتیجه معلمان اولین ارائه‌دهندگان مراقبت‌های بهداشتی خواهند بود که می‌توانند در کاهش عوارض این پیشامدهای اورژانسی نقش کلیدی داشته باشند [۸]. دانش معلمان درباره صرع، تشنج و کمک‌های اولیه می‌تواند بر سلامت، رفتار و مهارت‌های اجتماعی کودک تأثیر بسزایی داشته باشد [۸]. در مطالعات، دانش معلمان ژاپن [۲۶]، کویت [۲۷] و سودان [۲۸] در خصوص بیماری صرع در حد ضعیف گزارش شده است.

در مطالعات متعدد نیز اقدامات اورژانسی معلمان مربوط به کمک‌های اولیه در زمان تشنج در حد ضعیف گزارش شده است [۲۹-۳۳]. در پژوهش کاهنی، ۷۰/۹ درصد معلمان مدارس ابتدایی آگاهی متوسطی دارند و اطلاعات ۱۱/۴ درصد آنان در حد ضعیف گزارش شده است [۹].

در پژوهش اوریتیا پیرا سطح دانش معلمان مدارس ابتدایی برزیل برای نظارت در خصوص بیماری آسم نامطلوب گزارش شد [۳۳]. در پژوهش جولیا بنیتو بیشتر معلمان اطلاعات مناسبی در خصوص بیماری آسم داشتند، اما در خصوص اقدامات اورژانسی این بیماری اطلاعات کمی داشتند، به‌طور کلی معلمان برای دریافت آموزش و داشتن پروتکل آزمایشی در مواردی از این دست علاقه‌مند بودند [۳۴].

بی‌شک مطالعات ارزیابی دانش، نگرش و رفتار برای شناسایی شکاف‌های دانش، باورهای فرهنگی و الگوهای رفتاری با هدف شناسایی نیازها، مشکلات و موانع برنامه‌ریزی و اجرای آزمایشات و تعیین اولویت‌های برنامه و تصمیم‌گیری درباره برنامه، کمک‌کننده هستند [۳۵]. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع و برخورد با پیشامدهای اورژانسی در مدارس و نقش کلیدی معلمان در انجام اقدامات پیش‌بیمارستانی و کاهش عوارض، این مطالعه با هدف تعیین دانش، نگرش و رفتار معلمان مدارس ابتدایی شهر رفسنجان در خصوص پیشامدهای اورژانسی بیماری صرع و آسم در مدارس انجام شد.

روش بررسی

مطالعه توصیفی حاضر در میان ۱۰۱ نفر از معلمان مدارس ابتدایی دولتی شهر رفسنجان به روش سرشماری در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ انجام شد. بدین صورت که لیست معلمان مدارس ابتدایی دریافت و با آن‌ها تماس گرفته شده و برای مشارکت در پژوهش دعوت به‌عمل آمد.

صرع یکی از شایع‌ترین مشکلات عصبی دوران کودکی است [۱] و در حال حاضر ۵۰ میلیون نفر را در سراسر جهان مبتلا کرده که ۸۰ درصد از آن‌ها در کشورهای در حال توسعه زندگی می‌کنند [۲-۴]. در گزارش مرور نظام‌مند با هدف تعیین شیوع صرع در کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته، میزان بروز صرع در کودکان بین ۴۱ تا ۱۸۷ در ۱۰۰ هزار کودک گزارش شد. بروز بالاتر در کشورهای توسعه‌نیافته، به‌ویژه در مناطق روستایی گزارش شده است. همچنین شیوع صرع در کودکان، به‌طور چشمگیری بالاتر از میزان بروز است و در کشورهای توسعه‌یافته بین ۳/۲ تا ۵/۵ در هزار کودک و در کشورهای توسعه‌نیافته بین ۳/۶ تا ۴۴ در ۱۰۰۰ کودک متغیر است [۵].

در مطالعه کوهورت ۱۰ ساله کودکان و مادران نروژی، گزارش شد تقریباً از هر ۱۵۰ کودک، ۱ کودک در ۱۰ سال اول زندگی به صرع مبتلا بوده است [۶]. شیوع صرع در کودکان و نوجوانان مصری برابر ۹/۷ در هزار نفر با شیوع بیشتر بین کودکان کمتر از ۱۲ سال (۱۰/۸ در ۱۰۰۰ نفر) نسبت به نوجوانان (۷/۲ در ۱۰۰۰ نفر) گزارش شده است [۷]. در عربستان سعودی، این رقم در حدود ۶/۵ در ۱۰۰۰ بزرگسال و کودک است [۸]. شیوع آن در مطالعه کاهنی و همکاران در دانش‌آموزان دبستانی بیرجند ۹ درصد گزارش شده است [۹].

بیشتر اوقات آنگ اجتماعی و تبعیض رنج بیشتری را نسبت به خود تشنج برای افراد مبتلا به صرع ایجاد می‌کند [۱۰، ۱۱]. یک مطالعه آلمانی نشان داد شکاف‌هایی در زمینه احتیاط‌های ایمنی مکرر وجود داشته و از هر ۱۰ کودک ۱ نفر معتقد است که صرع مسری است و از هر ۴ کودک ۱ نفر در مقایسه با سایر کودکان احساس محرومیت می‌کند [۱۱، ۱۲]. صرع می‌تواند بر سلامت، رفتار و رفتار تحصیلی کودکان تأثیر منفی بگذارد و سلامت روانی آن‌ها را تضعیف کند [۱۳-۱۵].

آسم به‌عنوان دیگر بیماری شایع تنفسی شناخته شده در کودکان است [۱۶]. کودکان مبتلا به آسم مستعد ناتوانی‌های جسمی و عاطفی بوده و احتمال پیشرفت تحصیلی آن‌ها کاهش می‌یابد [۱۷، ۱۸]. به‌طور کلی، ۱ درصد از شاخص سال‌های از دست‌رفته معلولیت به‌دلیل آسم است [۱۹]. روزانه ۳۶ هزار کودک به‌دلیل علائم آسم از مدرسه غیبت می‌کنند [۲۰]. این غیبت در مقایسه با کودکان بدون آسم، آن‌ها را در معرض خطر افت کیفیت رفتار تحصیلی قرار داده و رشد فکری دانش‌آموزان را ضعیف می‌کند [۲۱]. این بیماری در ایالات متحده از هر ۱۱ کودک ۱ نفر را تحت تأثیر قرار می‌دهد [۲۲].

بر اساس نظرسنجی مرکز ملی سلامت ایالات متحده در سال ۲۰۱۷، شیوع آسم بین کودکان ۸/۴ درصد است که از شیوع ۷/۷ درصد بزرگسالان بیشتر است [۲۳]. در مطالعه اسدی و

میانگین نمره و انحراف معیار دانش، نگرش و رفتار معلمان درخصوص بیماری و پیشامدهای اورژانسی صرع در مدارس، به ترتیب $56/1 \pm 5/7$ از ۷۲ نمره، $30/7 \pm 2/4$ از ۴۵ نمره و $34/9 \pm 6/8$ از ۴۸ نمره بود، درصد نمرات در تصویر شماره ۱ درج شده است.

بین میانگین نمره رفتار معلمان درخصوص بیماری صرع با سن ($F=0/221$ ، $P=0/027$) همبستگی و با سطح تحصیلات ($F=3/113$ ، $P=0/029$) ارتباط آماری معناداری مشاهده شد. بین میانگین نمره دانش و نگرش با سن، سابقه کار، سطح تحصیلات و جنسیت معلمان همبستگی و ارتباط آماری معناداری دیده نشد ($P>0/05$). همچنین بین نمره رفتار معلمان درخصوص بیماری صرع با سابقه کار همبستگی و با جنسیت نیز ارتباط آماری معناداری مشاهده نشد ($P>0/05$) (جدول شماره ۲، ۳).

میانگین نمره و انحراف معیار دانش، نگرش و رفتار معلمان درخصوص بیماری و پیشامدهای اورژانسی آسم در مدارس به ترتیب $36/8 \pm 6/6$ از ۵۰ نمره، $40/7 \pm 2/9$ از ۵۰ نمره و $40/1 \pm 7/4$ از ۵۶ نمره بود (تصویر شماره ۱). بین میانگین نمره دانش معلمان درخصوص بیماری آسم با سطح تحصیلات ($F=2/85$ ، $P=0/041$) ارتباط معنادار و بین میانگین نمره رفتار معلمان درخصوص پیشامدهای اورژانسی آسم در مدارس با سابقه کار ($F=0/303$ ، $P=0/002$) همبستگی آماری معناداری مشاهده شد. در این مطالعه، بین میانگین نمره نگرش معلمان درخصوص آسم با سن و سابقه کار و جنسیت و بین نگرش معلمان با سن و سابقه کار و سطح تحصیلات و جنسیت و بین نمره رفتار معلمان با سن و سطح تحصیلات و جنسیت ارتباط و همبستگی آماری معناداری دیده نشد ($P<0/05$) (جدول شماره ۲، ۳).

با انجام آزمون تعقیبی، بین میانگین نمره رفتار درخصوص بیماری صرع در گروه معلمان دارای سطح تحصیلات فوق دیپلم با لیسانس اختلاف معناداری مشاهده شد ($P=0/008$). همچنین این آزمون بین میانگین نمره دانش درخصوص بیماری آسم در گروه معلمان با سطح تحصیلات لیسانس با فوق لیسانس اختلاف

ابزار گردآوری داده‌ها شامل اطلاعات جمعیت‌شناختی (سن، جنسیت، سطح تحصیلات و سابقه کار) و پرسش‌نامه محقق‌ساخته در قالب سؤالات دانش درخصوص صرع (۳۶ سؤال با دامنه ۰ تا ۷۲) و آسم (۲۵ سؤال با دامنه ۰ تا ۵۰)، نگرش درخصوص صرع (۹ سؤال با دامنه نمره ۹ تا ۴۵) و درخصوص آسم (۱۰ سؤال با دامنه ۱۰ تا ۵۰) و سؤالات رفتار درخصوص صرع (۱۲ سؤال با دامنه ۱۲ تا ۴۸) و درخصوص آسم (۱۴ سؤال با دامنه نمره ۱۴ تا ۵۶) بود. مقیاس پاسخ‌دهی سؤالات دانش ۳ گزینه‌ای: پاسخ صحیح نمره ۲، نمی‌دانم نمره ۱ و غلط نمره ۰، مقیاس پاسخ‌دهی نگرش شامل پنج قسمت از کاملاً موافقم نمره ۵ تا کاملاً مخالفم نمره ۱ و در بخش رفتار از مقیاس ۴ گزینه‌ای همیشه نمره ۴ تا هیچ وقت نمره ۱ بود. نحوه پاسخ‌دهی به‌صورت خودگزارش‌دهی و مکان جمع‌آوری داده‌ها سالن اجتماعات اداره آموزش و پرورش شهر رفسنجان بود.

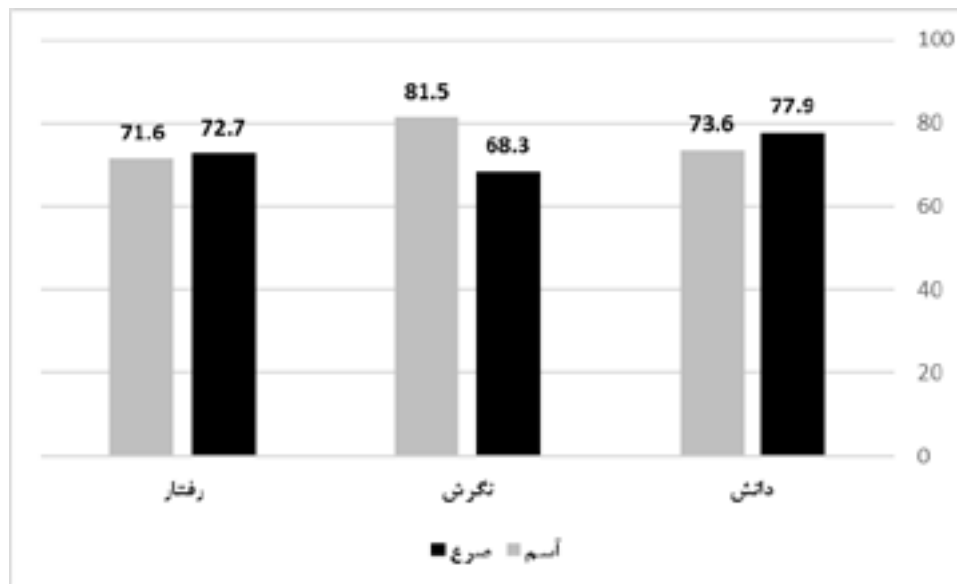
روایی ابزار براساس نظر ۷ کارشناس آموزش بهداشت و ارتقای سلامت و پزشک عمومی در قالب شاخص روایی محتوا و نسبت روایی محتوا ارزیابی و پس از مقایسه با جدول لاوشه، اصلاحات لازم انجام شد. همچنین ضریب آلفای کرونباخ برای سؤالات دانش، صرع برابر $0/74$ و آسم $0/78$ برای نگرش، درخصوص صرع $0/68$ و آسم $0/68$ و برای رفتار، درخصوص صرع برابر $0/72$ و آسم $0/76$ تعیین شد. همه ملاحظات اخلاقی همانند بیان اهداف و بی‌نامی ملاحظه شده و کد اخلاق طرح IR.RUMS.REC.1398.111 است. داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ و با کمک آزمون‌های آماری همبستگی پیرسون، تی‌مستقل و آنالیز واریانس یک‌طرفه در سطح معناداری کمتر از $0/05$ انجام شد.

یافته‌ها

تعداد ۱۰۱ معلم مدارس ابتدایی شهر رفسنجان (۲۸ مرد و ۷۳ زن) با میانگین سنی $40/4 \pm 7/1$ (دامنه ۲۵ تا ۵۶) سال در پژوهش حاضر شرکت کردند. ۶۸ نفر از معلمان تحصیلات لیسانس و ۲۱ نفر مدرک تحصیلی فوق دیپلم داشتند. میانگین سابقه کار $13/0 \pm 8/7$ سال بود (جدول شماره ۱).

جدول ۱. توزیع تعداد متغیرهای جمعیت‌شناختی معلمان مدارس ابتدایی مشارکت‌کننده در پژوهش

متغیر	وضعیت	تعداد (درصد)
سطح تحصیلات	دیپلم	۶ (۵/۹)
	فوق دیپلم	۲۱ (۲۰/۸)
	لیسانس	۶۸ (۶۷/۴)
	فوق لیسانس	۶ (۵/۹)
جنسیت	جمع	۱۰۱ (۱۰۰)
	مرد	۲۸ (۲۷/۷)
	زن	۷۳ (۷۲/۳)
	جمع	۱۰۱ (۱۰۰)

 مجله
 دانشگاه علوم پزشکی قم

تصویر ۱. درصد نمرات دانش، نگرش و رفتار معلمان مدارس ابتدایی شهر رفسنجان در خصوص پیشامدهای اورژانسی بیماری سرع و آسم در مدارس

معناداری مشاهده شد ($P=0/009$).

بحث

در پژوهش کاهنی و همکاران با هدف بررسی آگاهی معلمان، نسبت به سرع در مدارس ابتدایی بیرجند، میانگین نمره آگاهی معلمان ۱۳/۸ از ۲۲ نمره (۶۲/۷ از ۱۰۰) بود که در پژوهش ما این مقدار ۷۷ به دست آمد. در مطالعه کاهنی ۷۰/۹ درصد معلمان نمره متوسط، ۱۷/۷ درصد نمره خوب و ۱۱/۴ درصد نمره ضعیف کسب کرده بودند [۹]. در این پژوهش بین سطح آگاهی و جنسیت، میزان تحصیلات، سابقه تدریس به کودک سرعی و تجربه کمک به کودک سرعی تفاوت آماری معناداری وجود نداشت [۹] و هم‌راستا با یافته‌های پژوهش ما، بین دانش با سن و تحصیلات همبستگی و ارتباط آماری معناداری مشاهده نشد.

در مطالعه آکومورا و همکاران با هدف بررسی دانش و نگرش معلمان مدارس ابتدایی و راهنمایی شهر ناگویای ژاپن در خصوص بیماری سرع گزارش شد بیش از یک‌سوم معلمان به کودکان مبتلا به سرع آموزش داده بودند و بیش از نیمی از آن‌ها شاهد

احتمال بروز حوادث و پیشامدهای اورژانسی در مدارس همواره وجود دارد. در نتیجه معلمان اولین ارائه‌دهندگان مراقبت‌های بهداشتی خواهند بود که می‌توانند در کاهش عوارض این پیشامدهای اورژانسی نقش کلیدی داشته باشند [۸]. دانش معلمان درباره سرع، تشنج و کمک‌های اولیه می‌تواند بر سلامت، رفتار و مهارت‌های اجتماعی کودکان تأثیر بسزایی داشته باشد [۸].

در پژوهش حاضر، میانگین نمره و انحراف معیار دانش معلمان در خصوص بیماری و پیشامدهای اورژانسی سرع بالاتر از نمره نگرش و رفتار بود. بین میانگین نمره رفتار معلمان با سن همبستگی و سطح تحصیلات ارتباط آماری معناداری مشاهده شد.

جدول ۲. همبستگی بین میانگین نمره دانش، نگرش و رفتار معلمان مدارس ابتدایی در خصوص بیماری آسم و سرع با سن و سابقه کار

متغیر	حیطه یادگیری	سن		سابقه کار	
		ضریب همبستگی	مقدار پی	ضریب همبستگی	مقدار پی
بیماری آسم	دانش	-۰/۱۱۱	۰/۲۷۰	۰/۰۲۵	۰/۸۰۶
	نگرش	۰/۰۰۶	۰/۹۵۲	۰/۰۷۸	۰/۴۳۸
	رفتار	-۰/۰۴۷	۰/۶۴۲	۰/۳۰۳	۰/۰۰۲
بیماری سرع	دانش	-۰/۰۰۹	۰/۹۲۶	-۰/۰۵۰	۰/۶۲۰
	نگرش	-۰/۰۳۸	۰/۷۰۵	۰/۰۲۴	۰/۸۱۶
	رفتار	۰/۲۲۱	۰/۰۲۷	۰/۱۹۶	۰/۰۵۱

 مجله
 دانشگاه علوم پزشکی قم

جدول ۳. میانگین نمره و انحراف معیار دانش، نگرش و رفتار معلمان مدارس ابتدایی در خصوص بیماری آسم و صرع با سطح تحصیلات و جنسیت

متغیر	وضعیت	بیماری آسم		بیماری صرع			
		دانش	نگرش	رفتار	دانش	نگرش	رفتار
سطح تحصیلات	دیپلم	۳۶/۰±۷/۶	۴۰/۰±۳/۶	۴۴/۴±۶/۹	۵۵/۰±۴/۴	۳۱/۲±۱/۶	۳۷/۰±۵/۴
	فوق دیپلم	۳۵/۳±۸/۱	۴۱/۳±۲/۹	۴۲/۵±۵/۱	۵۵/۹±۵/۹	۳۰/۸±۲/۲	۳۸/۰±۴/۷
	لیسانس	۳۷/۸±۵/۵	۴۰/۶±۲/۹	۳۹/۲±۷/۵	۵۶/۴±۶/۰	۳۰/۸±۲/۷	۳۳/۵±۷/۲
	فوق لیسانس	۳۰/۵±۸/۹	۴۱/۰±۱/۲	۳۶/۸±۵/۷	۵۴/۴±۴/۱	۲۹/۲±۲/۵	۳۵/۸±۶/۷
مقدار بی		۰/۰۴۱	۰/۷۳۰	۰/۱۲۰	۰/۸۱۶	۰/۷۱۶	۰/۰۲۹
جنسیت	مرد	۳۵/۵±۶/۷	۴۰/۷±۲/۲	۳۹/۵±۶/۶	۵۴/۹±۶/۸	۳۰/۵±۳/۵	۳۴/۰±۷/۴
	زن	۳۷/۲±۶/۶	۴۰/۷±۳/۰	۴۰/۳±۷/۷	۵۶/۵±۵/۳	۳۰/۸±۲/۴	۳۵/۲±۶/۶
	مقدار بی	۰/۲۷۰	۰/۹۵۲	۰/۶۴۲	۰/۲۰۹	۰/۷۳۹	۰/۴۰۳

*آزمون آنالیز واریانس یک طرفه، **آزمون تی مستقل

تشنج بوده‌اند. اگرچه ۳۶ درصد فکر می‌کردند که باید «هنگام تشنج چیزی در دهان گذاشت»، تعداد کمتری به محدود کردن ورزش شنا، فعالیت‌های خارج از مدرسه و ورزش اعتقاد داشتند. معلمان مدارس خصوصی نسبت به معلمان مدارس دولتی کمتر اعتقاد داشتند که هنگام تشنج باید چیزی در دهان بگذارند و ورزش‌هایی مثل شنا را محدود کنند. هم‌راستا با نتایج مطالعه ما، در این پژوهش نیز پاسخ‌های سؤالات دانش و نگرش براساس سن معلم یا تماس با کودکان مبتلا به صرع تفاوتی نداشت [۲۶].

در پژوهش الحسن و همکاران نیز گزارش شد ۲۹۴ معلم مدارس شهر خارطوم سودان (۹۲/۷ درصد) درباره بیماری صرع شنیده بودند و ۵۹/۳ درصد حداقل یک دانش‌آموز مبتلا به صرع را آموزش داده بودند. در مجموع ۸۳ درصد شاهد حملات صرعی بودند. بیشتر معلمان، ۲۴۵ نفر (۷۷/۳ درصد)، علت صرع را عصبی می‌دانستند. ۲۱/۵ درصد علل شیطانی و خرافه را گزارش کرده و ۴۲/۹ درصد علت را به سایر بیماری‌های ارگانیک مرتبط می‌کردند. همچنین ۸/۵ درصد به درمان سنتی گیاهی اعتقاد داشتند [۲۸].

دانش معلمان مرد بهتر از زنان بود و بین دانش با جنسیت و سطح تحصیلات و سابقه کار معلمان اختلاف معناداری وجود داشت، اما بین دانش و سن معلمان همبستگی معناداری گزارش نشد [۲۸]. همچنین بین نگرش معلمان در خصوص صرع و جنسیت مرد و سن بالاتر ارتباط و همبستگی معناداری مشاهده شد. هم‌راستا با نتایج پژوهش ما در این مطالعه نیز بین نمره رفتار معلمان با سن بالاتر، جنسیت مرد، سطح تحصیلات لیسانس و سابقه کاری بالاتر ارتباط و همبستگی معناداری گزارش شد [۲۸]. علاوه بر این، در مطالعات متعدد نیز اقدامات اورژانسی معلمان مربوط به کمک‌های اولیه در زمان تشنج نیز در حد ضعیف گزارش شده است [۲۹-۳۲].

با توجه به نتایج مطالعات از وضعیت دانش، نگرش و رفتار معلمان در خصوص اقدامات اورژانسی بیماری صرع و اهمیت بیماری و ارتباط آن با برخی متغیرها همانند سن، تجربه کاری و سطح تحصیلات، لزوم اجرای برنامه‌های آموزشی و بازآموزی همواره برای مربیان بهداشت و تمام معلمان مدارس ضروری به نظر می‌رسد تا اطلاعات آن‌ها همواره در حد مطلوب باقی بماند.

در این مطالعه، میانگین نمره و انحراف معیار نگرش معلمان در خصوص بیماری و پیشامدهای اورژانسی آسم در مدارس بیشتر از نمره دانش و رفتار آنان بود. بین میانگین نمره دانش معلمان در خصوص بیماری آسم با سطح تحصیلات ارتباط معنادار و بین میانگین نمره رفتار معلمان در خصوص پیشامدهای اورژانسی آسم در مدارس با سابقه کار همبستگی آماری معناداری مشاهده شد.

در پژوهش جولیا بنیتو و همکاران، با هدف بررسی آگاهی ۲۴۷۹ معلم مدارس اسپانیا از بیماری آسم و آنافیلاکسی گزارش کردند بیشتر معلمان (۹۷ درصد) ادعا کردند که می‌دانند آسم چیست، بدون اینکه تفاوتی در رابطه با سن معلمان یا دانش‌آموزان مشاهده شود. بیشتر معلمان تربیت‌بدنی از وضعیت بیماری دانش‌آموزان در کلاس‌ها اطلاع داشتند. در مجموع ۴۴/۵ درصد ادعا کردند که می‌دانند در صورت حمله آسم در کلاس چه باید بکنند. دانستن نحوه تجویز داروهای آسم در صورت حمله با سن پایین‌تر معلم همبستگی دارد، ۸۶/۶ درصد از معلمان به شرکت در دوره‌های آسم و آنافیلاکسی و یادگیری مهارت‌ها و تکنیک‌های مورد نیاز در مواقع ضروری ابراز علاقه کردند. بیشتر معلمان اطلاعات مناسبی در خصوص بیماری آسم داشتند، اما درباره اقدامات اورژانسی این بیماری اطلاعات کمی داشتند [۳۴].

در پژوهش اوریتیا پیرا و همکاران، سطح دانش معلمان مدارس

حامی طرح بوده است.

مشارکت نویسندگان

مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، اعتبار‌سنجی، مطالعه پیش‌نویس، اصلاح نظارت و مدیریت: مصطفی نصیرزاده و محمد اسدپور؛ تحقیق، بررسی و گردآوری داده‌ها: مسلم کوهگردی.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

از مسئولین محترم اداره آموزش و پرورش رفسنجان و معلمان مدارس ابتدایی برای همکاری و معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان برای حمایت مالی تقدیر و تشکر می‌شود.

ابتدایی برزیل برای نظارت درباره بیماری آسم نامطلوب گزارش شد. در این مطالعه، تعداد قابل توجهی از پاسخ‌دهندگان از احتمال وقوع واکنش‌های آنافیلاکسی در مدرسه یا در فعالیت‌های خارج از مدرسه اطلاع داشتند، اما ادعا کرده بودند که شرایط در مدارس برای ارائه مراقبت‌های اضطراری به چنین دانش‌آموزانی مطلوب نیست [۳۳].

هر چند در پژوهش ما دانش، نگرش و رفتار معلمان مدارس ابتدایی در حد مطلوب قرار داشت که می‌تواند براساس مشارکت آنان در دوره‌های آموزشی و بازآموزی باشد، اما نظر به اهمیت بیماری آسم و اثربخشی اقدامات اورژانسی پیشگیرانه در مدارس در راستای کاهش عواقب آتی بیماری و تأکید سایر مطالعات در ارتقای دانش، نگرش و رفتار تمام معلمان مدارس در این خصوص، پژوهشگران بر طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های آموزشی و بازآموزی تأکید می‌کنند.

بررسی خودگزارش‌دهی رفتار معلمان از نقاط ضعف پژوهش حاضر است که پیشنهاد می‌شود در مطالعات بعدی رفتار براساس چک‌لیست و به‌صورت عینی در محیط واقعی یا به کمک مولاژ بررسی شود.

نتیجه‌گیری

براساس نتایج پژوهش دانش، نگرش و رفتار معلمان مدارس ابتدایی شهر رفسنجان در خصوص پیشامدهای اورژانسی بیماری صرع و آسم در وضعیت مطلوب قرار دارد. یافته‌های پژوهش نشان داد بین میانگین نمره رفتار معلمان در خصوص بیماری صرع با سن همبستگی و با سطح تحصیلات ارتباط معنادار، بین میانگین نمره دانش معلمان در خصوص بیماری آسم با سطح تحصیلات ارتباط معنادار و بین نمره رفتار معلمان در خصوص پیشامدهای اورژانسی آسم در مدارس با سابقه کار همبستگی آماری معناداری وجود داشت.

با توجه به حساسیت موضوع و اهمیت اقدامات اورژانسی پیش‌بیمارستانی و کاهش آسیب‌ها و عوارض، ارتقای دانش، نگرش و خصوصاً رفتار معلمان با سن و سابقه کمتر در این دو موضوع پیشنهاد می‌شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

مقاله حاضر برگرفته از طرح تحقیقاتی شماره ۹۸۱۴۵ و دارای کد اخلاق IR.RUMS.REC.1398.111 از کمیته اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان است. حامی مالی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

References

- [1] Anene-Okeke CG, Anosike C, Aluh DO, Odo LE. Secondary school students' knowledge, attitude, and practices towards epilepsy in Nsukka City, Enugu State. *Epilepsy Behav.* 2020; 112:107441. [DOI:10.1016/j.yebeh.2020.107441] [PMID]
- [2] Bhesania NH, Rehman A, Savul IS, Zehra N. Knowledge, attitude and practices of school teachers towards epileptic school children in Karachi, Pakistan. *Pak J Med Sci.* 2014; 30(1):220-4. [DOI:10.12669/pjms.301.4307] [PMID] [PMCID]
- [3] Ekeh BC, Ekrikpo UE. The Knowledge, attitude, and perception towards epilepsy amongst medical students in Uyo, Southern Nigeria. *Adv Med.* 2015; 2015:876135 [DOI:10.1155/2015/876135] [PMID] [PMCID]
- [4] Meyer S, Shamdeen MG, Kegel B, Mencke T, Gottschling S, Gortner L, et al. Effect of propofol on seizure-like phenomena and electroencephalographic activity in children with epilepsy vs children with learning difficulties. *Anaesthesia.* 2006; 61(11):1040-7 [DOI:10.1111/j.1365-2044.2006.04782.x] [PMID]
- [5] Camfield P, Camfield C. Incidence, prevalence and etiology of seizures and epilepsy in children. *Epileptic Disord.* 2015; 17(2):117-23. [DOI:10.1684/epd.2015.0736] [PMID]
- [6] Aaberg KM, Gunnes N, Bakken IJ, Sjøraas CL, Berntsen A, Magnus P, et al. Incidence and prevalence of childhood epilepsy: A nationwide cohort study. *Pediatrics.* 2017; 139(5). [DOI:10.1542/peds.2016-3908] [PMID]
- [7] Farghaly WM, Abd Elhamed MA, Hassan EM, Soliman WT, Yhia MA, Hamdy NA. Prevalence of childhood and adolescence epilepsy in Upper Egypt (desert areas). *Egypt J Neurol Psychiatr Neurosurg.* 2018; 54(1):34. [DOI:10.1186/s41983-018-0032-0] [PMID] [PMCID]
- [8] Kanjo M, Najjar A, Bokhari AY, Alqarni GA, Darwesh EA, Alqarni GS. Knowledge of epilepsy and seizure first aid among teachers in Jeddah, Saudi Arabia. *Epilepsy Behav Rep.* 2021; 16:100475. [DOI:10.1016/j.ebr.2021.100475] [PMID] [PMCID]
- [9] Kaheni S, Reyac H R, Rezvani Khorashad MR, Sharefzadeh Gh R, Nakhaee S. [Incidence of epilepsy in school-age children and teachers knowledge in Birjand elementary schools (2010) (Persian)]. *Mod Care J.* 2011; 8(3):135-42. [Link]
- [10] Pandian JD, Santosh D, Kumar, Sarma PS, Radhakrishnan K. High school students' knowledge, attitude, and practice with respect to epilepsy in Kerala, southern India. *Epilepsy Behav.* 2006; 9(3):492-7. [DOI:10.1016/j.yebeh.2006.07.009] [PMID]
- [11] Pauschek J, Bernhard MK, Syrbe S, Nickel P, Neining MP, Merckenschlager A, et al. Epilepsy in children and adolescents: Disease concepts, practical knowledge, and coping. *Epilepsy Behav.* 2016; 59:77-82. [DOI:10.1016/j.yebeh.2016.03.033] [PMID]
- [12] Jansen P, Neining MP, Bernhard MK, Kiess W, Merckenschlager A, Bertsche T, et al. Knowledge and attitudes about epilepsy: A survey of high school students in Germany. *Seizure.* 2017; 51:139-44. [DOI:10.1016/j.seizure.2017.08.008] [PMID]
- [13] Chong L, Jamieson NJ, Gill D, Singh-Grewal D, Craig JC, Ju A, et al. Children's experiences of epilepsy: A systematic review of qualitative studies. *Pediatrics.* 2016; 138(3):e20160658 [DOI:10.1542/peds.2016-0658] [PMID]
- [14] Sbarra DA, Rimm-Kaufman SE, Pianta RC. The behavioral and emotional correlates of epilepsy in adolescence: A 7-year follow-up study. *Epilepsy Behav.* 2002; 3(4):358-67 [DOI:10.1016/S1525-5050(02)00035-5]
- [15] Quintas R, Raggi A, Giovannetti AM, Pagani M, Sabariego C, Cieza A, et al. Psychosocial difficulties in people with epilepsy: A systematic review of literature from 2005 until 2010. *Epilepsy Behav.* 2012; 25(1):60-7. [DOI:10.1016/j.yebeh.2012.05.016] [PMID]
- [16] Harris K, Kneale D, Lasserson TJ, McDonald VM, Grigg J, Thomas J. School-based self-management interventions for asthma in children and adolescents: A mixed methods systematic review. *Cochrane Database Syst Rev.* 2019; 1(1):CD011651 [DOI:10.1002/14651858.CD011651.pub2] [PMID]
- [17] Nurmagambetov T, Kuwahara R, Garbe P. The economic burden of asthma in the United States, 2008-2013. *Ann Am Thorac Soc.* 2018; 15(3):348-56 [DOI:10.1513/AnnalsATS.201703-2590C] [PMID]
- [18] Rhee H, McQuillan B, Chen DG, Atis S. Perceptions about interpersonal relationships and school environment among middle school students with asthma. *J Asthma.* 2017; 54(9):905-10. [DOI:10.1080/02770903.2016.1277540] [PMID]
- [19] Nunes C, Pereira AM, Morais-Almeida M. Asthma costs and social impact. *Asthma Res Pract.* 2017; 3:1. [DOI:10.1186/s40733-016-0029-3] [PMID] [PMCID]
- [20] Croisant S. Epidemiology of asthma: Prevalence and burden of disease. *Heterogen Asthma.* 2014; 795:17-29. [DOI:10.1007/978-1-4614-8603-9_2] [PMID]
- [21] Hsu J, Qin X, Beavers SF, Mirabelli MC. Asthma-related school absenteeism, morbidity, and modifiable factors. *Am J Prev Med.* 2016; 51(1):23-32 [DOI:10.1016/j.amepre.2015.12.012] [PMID] [PMCID]
- [22] Volerman A, Ignoffo S, Hull A, Taylor S, Vela M, Press VG. Identification of students with asthma in Chicago schools: Missing the mark. *Ann Allergy Asthma Immunol.* 2017; 118(6):739-40. [DOI:10.1016/j.anai.2017.04.004] [PMID] [PMCID]
- [23] Centers for Disease Control and Prevention. Asthma surveillance data. Washington: Centers for Disease Control and Prevention; 2020 [Link]
- [24] Assadi T, Gheybi M, Shirvani A, Movahed A, Khoddami S, Ashourinejad A, et al. [Study of prevalence and risk factors of asthma and allergic diseases among school children (6-7 and 13-14 years) based on ISAAC Protocol in Jam City, Bushehr Province in 2014 (Persian)]. *Iran South Med J.* 2017; 19(6):972-81. [DOI:10.18869/acadpub.ismj.19.6.972]
- [25] Rajaeifard AR, Moosavi Zadeh A, Pourmahmoudi A, Naeimi E, Hadinia A, Karimi A. [Evaluation of prevalence and related factors of pediatric asthma in children under six years old with logistic regression and probit (Persian)]. *Armaghan-e-Danesh.* 2011; 16(3):272-81. [Link]
- [26] Okumura A, Saitoh S, Natsume J, Yamamoto H, Kurahashi H, Numoto S. Attitudes of school teachers toward epilepsy in Nagoya, Japan. *Epilepsy Behav.* 2020; 103:106359 [DOI:10.1016/j.yebeh.2019.06.005] [PMID]

- [27] Al-Hashemi E, Ashkanani A, Al-Qattan H, Mahmoud A, Al-Kabani M, Al-Juhaidli A, et al. Knowledge about epilepsy and attitudes toward students with epilepsy among middle and high school teachers in Kuwait. *Int J Pediatr*. 2016; 2016:5138952. [DOI:10.1155/2016/5138952] [PMID] [PMCID]
- [28] Elhassan MA, Alemairy AA, Amara ZM, Hamadelneel AA, Mohamed AH, Elaimer AA. Epilepsy: Knowledge, attitude, and practice among secondary school teachers in Khartoum State. *Neurol Ther*. 2017; 6(2):225-35. [DOI:10.1007/s40120-017-0083-7] [PMID] [PMCID]
- [29] Al-Harbi AF, Alsaid LA, Parameaswari PJ. Primary school female teachers' knowledge, attitude, and practice toward students with epilepsy in Riyadh, Saudi Arabia. *J Family Med Prim Care*. 2018; 7(2):331-6. [DOI:10.4103/jfmpc.jfmpc_58_18] [PMID] [PMCID]
- [30] Al-Qahtani YAM, Al-Ruwaili LB, Al-Ruwaili ASN, Al-Shehri WD, Assiri YM, Asery SA, et al. Saudi teachers' knowledge and practices related to management of students with epilepsy. *Med J Cairo Univ*. 2019; 87:763-8. [DOI:10.21608/MJCU.2019.52534]
- [31] Alamri S, Alghamdi A, Al Quait A. What Saudi teachers know about epilepsy: A cross-sectional study of Tabuk City. *Epilepsy Behav*. 2018; 89:169-72. [DOI:10.1016/j.yebeh.2018.10.024] [PMID]
- [32] Alkhotani AM, Almalki WM, Alkhotani AM, Turkistani MA. Makah female teachers' knowledge of seizure first aid. *Epilepsy Behav*. 2019; 98:10-3. [DOI:10.1016/j.yebeh.2019.05.047] [PMID]
- [33] Urrutia-Pereira M, Mocellin LP, de Oliveira RB, Simon L, Lessa L, Solé D. Knowledge on asthma, food allergies, and anaphylaxis: Assessment of elementary school teachers, parents/caregivers of asthmatic children, and university students in Uruguaiana, in the state of Rio Grande do Sul, Brazil. *Allergol Immunopathol (Madr)*. 2018; 46(5):421-30. [DOI:10.1016/j.aller.2017.09.018] [PMID]
- [34] Juliá-Benito JC, Escarrer-Jaume M, Guerra-Pérez MT, Contreras-Porta J, Tauler-Toro E, Madronero-Tentor A, et al. Knowledge of asthma and anaphylaxis among teachers in Spanish schools. *Allergol Immunopathol*. 2017; 45(4):369-74. [DOI:10.1016/j.aller.2016.10.019] [PMID]
- [35] World Health Organisation (WHO). Monitoring OC, evaluation working group. knowledge, attitudes, and practices (kap) surveys during cholera vaccination campaigns: Guidance for oral cholera vaccine stockpile campaigns. Geneva: World Health Organisation; 2014. [Link]

This Page Intentionally Left Blank